

Žemės drebėjimus sukelia netikėti žemės plutos lūžiai ir poslinkiai arba vulkaniniai reiškiniai, kuriuos lydi žemės virpesiai, sklindantys labai toli bangomis. Žemės drebėjimų židiniai susidaro 50–100 km ir giliau nuo žemės paviršiaus. Žemės drebėjimo stiprumas matuojamas pagal 12 balų Richterio skalę.

Žemės drebėjimo požymiai:

pastatuose pradeda judėti induose vanduo, ima siūbuoti pakabinti paveikslai ir šviestuvai;

dreba langai, linguoja grindys;

dūžta stiklai, krenta smulkūs daiktai, sunku stovėti vietoje;

atsiranda įtrūkimų lubose, sienose, byra tinkas;

griūva pastatai, kaminai, virsta medžiai, trūkinėja elektros laidai, dujotiekio vamzdžiai, atsiranda plyšių grunte;

prieš žemės drebėjimą darosi neramūs gyvūnai, šunys urzgia ir stengiasi išvesti savo šeiminius, katės išneša iš namų savo kačiukus ir kt.

Bendrieji patarimai

Iš anksto apmąstykite, kaip elgsitės, jei žemės drebėjimas įvyks jums esant namuose, darbovietėje, gatvėje ar kitoje vietoje. Ypač kruopščiai apgalvokite, koks turėtų būti jūsų veiksmų planas, jeigu ši nelaimė užkluptų jus namuose arba darbovietėje.

Pirmiausia įvertinkite pastato, kuriame jūs esate, tvirtumą, nepamirškite, kad jūs turite tik kelias sekundes, todėl privalote iš anksto pasirinkti protingą išeitį: arba tuojau pat palikti pastatą, arba jo viduje rasti saugią vietą. Po smūgių ir stipraus siūbavimo pastatas, kuriame jūs esate, gali pradėti skilti, ims griūti lubos, sienos. Tokiu atveju pasišalinti iš pastato yra ne taip rizikinga, negu pasilikti jame.

Iš anksto numatytas planas jums padės greičiau ir protingiau veikti, bet nėra taisyklių, kurios garantuotų visišką saugumą.

Čia pateikiame patarimus, kaip elgtis gyventojams prieš žemės drebėjimą, jam vykstant ir jam pasibaigus. Šios mūsų rekomendacijos turėtų būti pagrindas, tačiau jos gali būti pakeistos atsižvelgiant į situaciją.

Prieš žemės drebėjimą

Tuo atveju, kai žemės drebėjimas labai stiprus ir jūs nusprendėte pasišalinti iš pastato, iš anksto numatykite kelią, kuriuo eisite, nes turėsite tik kelias sekundes iki

stipriausių svyravimų ir smūgių.

Nepamirškite, kad evakuotis galima ir per pirmojo aukšto langus.

Įvairios pramoninių pastatų dalys gali būti nevienodo stiprumo, todėl kartais geriau greitai persikelti į patvaresnę pastato dalį.

Iš anksto nustatykite saugiausias vietas (bute, darbovietėje, netoli darbo vietos), kur galima būtų išlaukti smūgius. Tai vidinių pagrindinių sienų angos, kampai, sudaryti iš vidinių pagrindinių sienų, vietos šalia vidinių pagrindinių sienų, šalia kolonų ir po karkaso sijomis. Paprastai koridorius būna saugiausia vieta, jei jis neapkrautas daiktais. Virtuvė ir garažas yra nesaugiausios vietos. Tegul jūsų šeimos nariai įsimena tokias vietas bute.

Įsidėmėkite, kad vykstant žemės drebėjimams pavojingiausios vietos pastatuose yra dideli įstiklinti sienų plotai, kampiniai kambariai, ypač paskutinių aukštų, balkonai, laiptai ir liftai.

Priedanga nuo krentančių daiktų ir nuolaužų gali būti vietos po tvirtais stalais ir lovomis. Išmokykite, kad esant stipriems smūgiams vaikai ten slėptųsi, jei šalia nebūtų suaugusiųjų. Namuose, rūpindamiesi savo saugumu, nekabinkite lentynų virš lovų, sofų, durų. Neužkraukite įvairiais baldais ir daiktais įėjimo į butą. Įvairios talpyklos, kuriose laikomi lengvai įsiliepsnojančios ir kenksmingi skysčiai, turi būti sandariai uždarytos ir saugomos taip, kad negalėtų nukristi ir sudūžti siūbuojant pastatui. Išmokykite visus suaugusius šeimos narius išjungti elektrą ir vandentiekį bute, laiptinėje ir name.

Namuose visada turėkite maisto ir vandens atsargų 3–5 dienoms, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlę, tvarsliaivos, reguliariai vartojamų vaistų, būtinų jums arba šeimos nariams, žibintuvėlį.

Įmonės, organizacijos ir mokslo įstaigos turi iš anksto rengtis ir imtis prevencijos priemonių galimo žemės drebėjimo padariniams mažinti.

Esant stipriam žemės drebėjimui

Veikite apdairiai ir protingai. Įvertinkite susidariusią padėtį: jeigu jūs esate vieno aukšto name arba pirmame-antrame pastato aukšte ir galite spėti per kelias sekundes pasišalinti iš jo – taip ir elkitės. Būkite atsargūs: iš viršaus gali kristi plytos, stiklai ir kiti daiktai, saugokite galvą. Išbėgę iš pastato, iš karto eikite toliau nuo jo į atvirą vietą – plačias gatves, aikštes, sporto aikšteles, dykvietes.

Patalpose:

Pajutę pirmuosius žemės drebėjimo požymius, veikite greitai ir ryžtingai:

išjunkite dujas, vandenį, elektrą (pagal galimybes),

kaip galima greičiau išbėkite iš namo,

bėkite 2–5 metrų atstumu nuo pastato, nes gali sužeisti krentančios plytos, gėlių vazonai ir kt.

Jeigu jūs likote pastate, tai pasislėpkite kuo saugesnėje vietoje. Daugiaaukščiame name reikia atidaryti duris į laiptinę ir atsistoti tarpduryje. Neišsigąskite, jeigu durys įstrigs – tai atsitinka dėl pastato išsikreipimo.

Jeigu yra tinko gabalų, šviestuvų, stiklų kritimo grėsmė – slėpkitės po stalu.

Mokiniam patartina pasislėpti po suolais, nusigręžti nuo langų ir užsidengti veidą bei galvą rankomis – taip apsisaugoma nuo griūvančių nuolaužų.

Visuose pastatuose būkite toliau nuo langų, arčiau vidinių pagrindinių pastato sienų. Venkite stiklinių pertvarų!

Venkite stovėti kambario viduryje.

Nebėkite į balkoną, jeigu iš jo negalėsite nušokti ant žemės.

Laikytės toliau nuo dujų, elektros, karšto vandens vamzdžių ir įrenginių.

Nesudarykite spūsties ir kamščių duryse!

Patalpų viduje bėgdami laiptais, glauskitės prie sienos, stenkitės kuo nors prisidengti galvą. Nešokite pro langą, jeigu esate aukščiau negu pirmame aukšte.

Nešokite pro uždarus langus! Esant akivaizdžiai būtinybei išmuškite stiklą taburete ar kitu daiktu, kraštutiniu atveju – nugara.

Nesinaudokite liftu.

Neišsigąskite, jei suveiks signalizacija.

Gatvėje:

Eikite į atvirą vietą toliau nuo pastatų, elektros tinklų linijų. Venkite nutrauktų laidų!

Nebūkite šalia pastatų, nebėkite slėptis į pastatus – griūvančios nuolaužos sukelia realią grėsmę gyvybei.

Jeigu esate invalido vežimėlyje, jei įmanoma, raskite priedangą, užblokuokite vežimėlio ratus ir rankomis saugokite galvą.

Jei esate stadione ar teatre, likite savo vietoje ir rankomis saugokite galvą.

Nemėginkite pakilti iš vietos nesibaigus drebėjimui.

Transporto priemonėse:

Jei vairuojate mašiną, kaip galima greičiau sustokite atviroje vietoje. Nelipkite iš mašinos iki smūgių pabaigos. Autobuso vairuotojas turėtų palikti atdaras duris.

Jei važiuojate tuneliu, skubėkite kuo greičiau iš jo pasišalinti, nebūkite ant estakados, laikytės toliau nuo elektros stulpų, didelių medžių, priedangų, namų sienų.

Lengvųjų automobilių ir viešojo transporto keleiviams saugiausia būtų likti savo vietose iki žemės drebėjimo pabaigos. Nereikia mušti stiklų arba brautis durų link – taip tik sudarysite spūstį ir traumų galimybę.

Veiksmai, pasibaigus žemės drebėjimui

Būkite pasiruošę pakartotiniams stipriems smūgiams. Jie gali pasikartoti po kelių valandų, parų, savaitių ir net mėnesių. Pagalvokite, kur galite pasislėpti jų metu. Pavojingiausios pirmosios kelios valandos po žemės drebėjimo, todėl per šį laiką į pastatą eiti negalima. Nepraraskite savitvardos, nekelkite panikos ir nuraminkite kitus. Stenkitės be ypatingo reikalo neskambinti mobiliojo ar fiksuoto ryšio telefonais, nes ryšio linijos bus perkrautos ir užblokuotos.

Įsijunkite I valstybinę radijo programą. Klausykitės informacinių pranešimų ir nurodymų, kaip elgtis.

Patikrinkite dujų, vandens ir elektros tiekimo linijas. Jei jos pažeistos, iškvieskite atitinkamas tarnybas.

Jei pajutote dujų nutekėjimą, nesinaudokite degtukais, žiebtuvėliais ir pan. Atidarykite langus ir išeikite iš pastato.

Prieš naudodamiesi kanalizacija, įsitikinkite, kad ji tvarkinga.

Nesinaudokite atvira ugnimi.

Būkite atsargūs leisdamiesi laiptais.

Nesiartinkite prie akivaizdžiai pažeistų pastatų, jokių būdu negalima eiti į jų vidų.

Neprasimanykite ir neperdavinėkite jokių spėlionių bei gandų apie galimus kitus smūgius. Pasitikėkite oficialiais duomenimis.